

Självskattad ägarkunskap och upplevda problembeteenden hos hund (*Canis lupus familiaris*)

Alicia Toftby

Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Etologi och djurskydd (kandidat)
Uppsala 2026

Självskattad ägarkunskap och upplevda problembeteenden hos hund (*Canis lupus familiaris*)

Owner self-assessed knowledge and perceived problem behaviors in dogs (Canis lupus familiaris)

Alicia Toftby

Handledare:	Maria Andersson, SLU, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Examinator:	Jenny Yngvesson, SLU, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Omfattning:	15 hp
Nivå och fördjupning:	Grundnivå, G2E
Kurstitel:	Självständigt arbete i biologi, G2E
Kurskod:	EX0867
Program/utbildning:	Etologi och djurskydd (kandidat)
Kursansvarig inst.:	Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Utgivningsort:	Uppsala
Utgivningsår:	2026
Nyckelord:	hund, hundägare, kunskap, beteende, välfärd

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Abstract

Dogs are the second most popular pet in Sweden, with over 700,000 registered dog owners. Problem behaviours in dogs are common and can affect both the dog's welfare and the relationship between dog and owner. The aim of this study was to investigate the relationship between dog owners' self-assessed knowledge of dogs and their breed, activity level, and the occurrence of perceived problem behaviours in dogs.

The study was conducted as a questionnaire survey in which 323 complete responses from dog owners were analysed. The questionnaire contained questions about the dog owners' background and knowledge, the dogs' characteristics, perceived problem behaviours, and various forms of exercise and enrichment. The results were analysed using Spearman's rank correlation.

The results showed that dog owners generally rated their knowledge of both dogs and their own breed as high. No statistically significant correlation could be demonstrated between breed knowledge and perceived problem behaviours. However, a statistically significant positive correlation was demonstrated between higher levels of stimulation and a higher incidence of reported problem behaviours.

The study shows that the relationship between dog owners' knowledge, activity levels and perceived problem behaviours is complex and influenced by several possible factors. Further research is needed to investigate how different types of activity, as well as the owner's expectations and experiences, influence dogs' behaviour.

Keywords: dogs, dog-owners, knowledge, behaviour, welfare

Innehållsförteckning

Tabellförteckning	7
Figurförteckning	8
1. Introduktion	10
1.1 Inledning.....	10
1.1.1 Hunden och människan	10
1.2 Rasers ursprung.....	12
1.2.1 Val av ras	13
1.3 Problembeteenden.....	14
1.4 Naturliga beteenden, berikning och aktivering.....	14
2. Syfte och frågeställningar	16
3. Material och metod	17
3.1 Genomförande	17
3.2 Urval.....	17
3.3 Enkätens utformning	17
3.4 Dataanalys	19
3.4.1 Statistisk analys	19
4. Resultat	20
4.1 Enkät svar	20
4.2 Hundägarna	20
4.2.1 Kunskap	21
4.2.2 Kunskap och upplevda problembeteenden inom respektive rasgrupp	21
4.2.3 Påverkande faktorer vid val av ras	22
4.3 Om hundarna	23
4.3.1 Rasgrupper och raser	23
4.3.2 Hundarnas bakgrund	25
4.3.3 Hundarnas beteenden	25
4.4 Aktivering och berikning	27
4.5 Samband mellan aktivering och förekomst av problembeteenden	29
4.6 Samband mellan raskunskap och förekomst av problembeteenden	30
5. Diskussion	32
5.1 Hundägarnas självskattade kunskap	32
5.2 Samband mellan kunskap och upplevda problembeteenden	32
5.3 Samband mellan aktivering och förekomst av problembeteenden	33
5.4 Skillnader mellan rasgrupper	34
5.5 Etiska, samhällsliga och hållbarhetsperspektiv	35
6. Slutsats	35

Populärvetenskaplig sammanfattning	39
Tack 41	
Referenser.....	42
Bilaga 1.....	48

Tabellförteckning

Tabell 1. Exempel på hundraser ur varje rasgrupp representerad i undersökningen.....	24
--	----

Figurförteckning

Figur 1. Exempel på en ordinalskala i enkäten. Respondenterna kunde välja en av graderna i skalan.	18
Figur 2. Variationen mellan samtliga rasgrupper gällande självskattad kunskap.	22
Figur 3. Samtliga faktorerers påverkan i procent vid val av ras.	23
Figur 4. Procentandel av samtliga hundrasgrupper representerade i undersökningen.	24
Figur 5. Andelen hundägare som upplevde beteenden som problematiska i viss grad. Vardagsrelaterade beteenden såsom koppeldragande, skällande eller andra vokaliseringar och bristande inkallning hade relativt höga andelar inom denna kategori.	26
Figur 6. Andelen hundägare som upplevde beteenden som problematiska i hög grad. ..	26
Figur 7. Andelen hundägare som upplevde beteenden som problematiska i mycket hög grad. Denna kategori hade genomgående låga procentandelar, vilket indikerar att allvarliga beteendeproblem var ovanliga i materialet.	27
Figur 8. Figuren visar hur ofta hundägarna aktiverade sina hundar enligt de givna alternativen.	28
Figur 9. Figuren visar svaren på frågan om vilka sorters berikning hundägarna gav sin hund.	29
Figur 10. Spridningsdiagram över sambandet mellan aktiveringsindex och probleminde. Varje punkt representerar en respondent. X-axeln visar aktiveringsindex där flera variabler sammanställts. Y-axeln visar probleminde där även här flera variabler sammanställts.	30
Figur 11. Spridningsplot för jaktbeteende mot raskunskap (1–10). Varje punkt representerar en respondent (med lätt jitter för att synliggöra överlappande svar). Den röda linjen visar en linjär trendlinje. Spearmans rho, p-värde och n redovisas i det övre högra hörnet.	31

1. Introduktion

1.1 Inledning

Enligt Jordbruksverket (2026) fanns det i mars månad i år 1 079 000 registrerade hundar och 779 000 registrerade hundägare i Sverige. Grovt räknat är ungefär 1 av 14 personer i Sverige hundägare, baserat på Statistikmyndigheten SCBs (2026) befolkningsdata. Detta innebär att hundar är det näst mest populära sällskapsdjuret i Sveriges hushåll, efter katter (Agria & Svenska kennelklubben, 2026).

Det är ingen tillfällighet att hunden utgör ett av de mest populära sällskapsdjuren. Hundägarskap har visats ge en förbättrad livskvalitet samt kunna bidra till glädje i vardagen på flera sätt (Archer, 1997; Barcelos *et al.*, 2020; Yoo *et al.*, 2026). I en studie av Barcelos *et al.* (2020) framkom att aktiviteter som att promenera med sin hund, observera sin hund i situationer där den är glad och exalterad samt att lära hunden olika saker; som till exempel träningsövningar, gav hundägare känslor av glädje. På samma sätt gav gemensamma aktiviteter i hemmet; som att kela i soffan och att bli hälsade på när de kom hem, hundägare känslan av välbehag och tillfredsställelse (Barcelos *et al.*, 2020). En annan studie visade att daglig lek med sin hund hade en positiv effekt på både hundens och ägarens välmående samt relationen dem emellan (Jensen *et al.*, 2026). Men det finns även baksidor av hundägarskapet. Då hunden inte lever upp till vad som förväntas av ägaren kan negativa känslor som arg, orolig, frustrerad, ledsen, trött samt stressad uppstå till följd av hundägarskapet enligt flera studier av Barcelos *et al.* (2020, 2023). I studien av Barcelos *et al.* (2020) uppgav hundägare att dessa känslor kunde uppstå bland annat då hunden utförde oönskade beteenden som skällande, förstörande av föremål och inredning samt då hunden inte uppförde sig som förväntat vid sociala interaktioner. I en annan studie av samma författare (Barcelos *et al.*, 2023) visades att ägare till hundar som uppvisade aggressivt beteende oftare kände sig ensamma, deprimerade och oroliga. På samma sätt var ägare till hundar som ofta uppvisade rädsloreaktioner samt ägare som upplevde att de saknade kontroll över sina hundar (hundar som drog i kopplet eller hade bristande inkallning) mer deprimerade och oroliga än ägare till hundar som inte uppvisade dessa beteenden.

1.1.1 Hunden och människan

Vargen (*Canis lupus*) var det första djuret som domesticerades innan jordbruksrevolutionen, cirka 10 000 f.Kr. (Francis, 2015). Processen antas ha

initierats genom att vargar började följa mänskliga jaktgrupper och konsumera rester från dessa. Successivt ska vargarna ha börjat uppehålla sig i anslutning till mänskliga boplatser för att utnyttja den lättillgängliga födan (Francis, 2015). De individer som uppvisade personlighetsdrag som möjliggjorde en lägre rädslorespons gentemot människor gynnades av detta levnadsmönster, vilket innebär att domesticeringsprocessen inledningsvis drevs av vargarna själva snarare än av ett aktivt mänskligt urval (Francis, 2015). De vargar som levde nära människan hade tillgång till mer och lättillgänglig föda, vilket resulterade i en ökad överlevnadsgrad bland avkomman (Francis, 2015). Detta genererade i sin tur ett naturligt selektionstryck till förmån för tamhet inom dessa vargpopulationer – ett fenomen som betraktas som det tidigaste skedet i den evolutionära övergången från varg (*Canis lupus*) till hund (*Canis lupus familiaris*) (Francis, 2015).

En av de första förändringarna i fysiska attribut var storleken, där vargarna genom en förändrad livsstil blev mindre (Francis, 2015). Utanför de mänskliga bosättningarna utgjorde mindre kroppsstorlek ingen fördel, men för de vargar som levde i nära anslutning till människan blev det snarare en tillgång (Francis, 2015). Mindre individer hade lättare att närma sig människorna och var följaktligen bättre lämpade för detta levnadssätt, vilket över generationer tros ha bidragit till ett selektionstryck mot minskad kroppsstorlek och ökad tamhet (Francis, 2015). I tidiga jordbrukssamhällen i västra Asien nådde människa-hundinteraktionen en punkt där aktiv selektion för mindre kroppsstorlek blev påvisbar; en DNA-sekvens kopplad till detta drag återfinns hos småvuxna hundraser än idag (Francis, 2015). Närheten till människan medförde även fysiologiska förändringar utöver de morfologiska. I takt med människans övergång till en stärkelsesrik kost i samband med jordbrukets framväxt, anpassades även hundarnas matsmältningssystem till att tillgodogöra sig stärkelse, en förmåga som skiljer dem från vargen (Francis, 2015).

Hundarna var sannolikt användbara för människan på flera sätt. De kan ha gjort nytta som jakt- och vakthundar men även som föda och för pälsens användbarhet (Taylor, 1986; Francis 2015). Med tiden skedde stora förändringar i människa-hund-relationen. Det har föreslagits att hundars livslånga lekfullhet är en anpassningsförmåga som uppstått genom domesticeringen och som bidrar till att stärka det känslomässiga bandet till människor (Cordoni & Palagi, 2019). Lekfullhet gentemot människor är ett av många exempel på hundens anpassningsförmåga till ett liv med människan. En studie av Heurlin *et al.* (2024) visade att hundar som lever som sällskapsdjur uppvisade beteendemässig synkronisering med sin ägare. De ökade exempelvis sitt beteende för att söka ögonkontakt när ägaren började röra sig framåt. Studien visade dessutom att korta interaktioner i form av lek och klappande ökade sannolikheten för att hundarna

skulle vända sig i samma riktning som sin ägare. Till skillnad från hundar uppvisade vargar ingen synkronisering i aktivitet med människan på detta sätt (Heurlin *et al.*, 2024).

Hundens liv har drastiskt förändrats bara de senaste århundraden (Meyer *et al.*, 2022). Flertalet raser har gått från att ha en arbetsuppgift till att främst vara sällskapshundar. De har flyttat in i människans hem på heltid och på många sätt blivit en familjemedlem (Power, 2008), snarare än en arbetskamrat (Pongrácz & Dobos, 2025). Hundar i dagens samhälle har ofta en god välfärd, särskilt när det gäller trygghet, tillgång till näringsriktigt foder samt veterinärvård (Meyer *et al.*, 2022). Samtidigt kan välfärden påverkas negativt av olika faktorer kopplade till människans livsstil, vilket kan leda till beteendeproblem som exempelvis aggression och oro (Meyer *et al.*, 2022). Hundägares hektiska vardag med arbete och andra åtaganden kan innebära att hunden lämnas ensam under stora delar av dagen, vilket ytterligare kan begränsa dess möjligheter till aktivitet och stimulans. Våra hundar är helt beroende av sina ägare, på gott och ont. Vi kontrollerar när och hur de rör sig, vilka hundar de ska umgås med och hur länge de tillåts nosa på en doftfläck. Det innebär att det är hundägares ansvar att tillgodose hundens behov av aktivering samt berikning vilket stimulerar hundens naturliga beteenden, vilka kan bidra till en minskad risk att oönskade beteenden uppstår (Boonhoh *et al.*, 2024).

1.2 Rasers ursprung

Det finns 371 olika erkända hundraser inom Svenska Kennelklubben (2026). Raserna är indelade i tio grupper utifrån ursprung och användningsområde (Svenska Kennelklubben, 2026). Detta innebär att det finns en oerhörd variation mellan dessa raser samt inom rasgrupperna vad gäller beteende, temperament och arbetsvilja (Spady *et al.*, 2008). Att förstå rasens historia är viktigt för en bredare förståelse av hundens beteende (Jung & Pörtl, 2019), vilket kan bidra till en god relation med sin hund.

De första bevisen på olika hundtyper går tillbaka 3000–4000 år före nutid (Svartberg, 2006). Med tiden utvecklades aveln till att i allt högre grad syfta till att framställa hundar anpassade för specifika arbetsuppgifter i enlighet med människans behov. Redan under romartiden var de flesta hundtyper vi känner till idag tydligt avgränsade (Svartberg, 2006). Jakt-, vall-, vakt- och slädhundar tros utgöra några av de äldsta typerna av hundar som selekterats fram för särskilda funktioner (Jung & Pörtl, 2019). Även sällskapshundar finns dokumenterade sedan Aristoteles tid (Jung & Pörtl, 2019), vilket visar att hundar länge även har haft en roll som enbart sällskap till människan (Svartberg, 2006). Rasen pekingese

har till exempel en nedskriven standard, om än i poetform, som går att spåra sedan minst 2000 år tillbaka (Francis, 2015).

Sedan dess har olika varianter av varje rastyp utvecklats (Svartberg, 2006). Den systematiska kategoriseringen och standardiseringen av moderna hundraser tog främst fart under senare hälften av 1800-talet (Francis, 2015; Youens *et al.*, 2026). Under denna period etablerades rasstandarder som kom att styra aveln i än högre grad, vilket resulterade i de tydligt definierade raser som fortfarande finns idag (Svartberg, 2006; Jung & Pörtl, 2019). Ras- och kennelklubbar skapades med redan existerande register för galopphästar och boskap som modell, med ett första syfte att bevara genetiskt distinkta släktlinjer av hundar (Francis, 2015). Morfologiska och beteendemässiga egenskaper hos flera raser och rastyper har på detta sätt bevarats relativt oförändrade under århundraden. Det har exempelvis bidragit till att instinkten att valla och smyga på objekt i rörelse finns djupt rotad hos vallhunden (Spady & Ostrander, 2008), medan den stående fågelhunden står för fågel trots att den aldrig tränats för det (Jung & Pörtl, 2019).

1.2.1 Val av ras

Flera olika faktorer kan spela in vid valet av ras. Några faktorer kan vara rasens utseende, temperament och aktiveringsnivå (Ozcan *et al.*, 2019). Hundens utseende är en faktor som har visats spela extra stor roll vid köp av hund (Marder & Dixbury, 2008), vilket inte är överraskande då aveln varit stort fokuserad på utseende i modern tid (Sandøe *et al.*, 2017). Genom selektiv avel av hundar har man skapat högspecialiserade raser för diverse ändamål, men också raser med extrema fysiska egenskaper som mycket kort nos, platt skalle, mycket liten kroppsstorlek och utstående ögon (Sandøe *et al.*, 2017). Trots den stora variationen i kroppsstorlek och utseende har alla raser samma grundläggande behov som art. Därtill finns en nästan lika stor variation i aktivitetsnivå och behov samt arbetslust, individspecifika som rastypiska (Pongrácz & Dobos, 2025).

Diesel *et al.* (2010) undersökte orsaker till att hundar överläts till djurhem i Storbritannien. Precis som senare studier (Kisley *et al.*, 2024) fann de att beteendeproblem var den vanligaste orsaken, följt av att hunden krävde mer uppmärksamhet än vad som kunde ges. Med bakgrund av detta tycks det viktigt att välja ras efter det ändamål man tänker sig ha hunden samt hur livet med hunden kan tänkas se ut, innan införskaffandet av hunden. Med specialisering av raser mot vissa arbetsuppgifter, som medför hög arbetslust och vilja att samarbeta med människan kan sådana raser exempelvis uppvisa större problem med att lämnas ensamma, än raser som avlats för mer självständigt arbete (Pongrácz *et al.*, 2020). Samma typ av raser kan också kräva mer tid av sin ägare än renodlade

sällskapshundar i form av arbete och aktivering (Pongrácz *et al.*, 2020), för att inte oönskade beteenden skall uppstå.

1.3 Problembeteenden

Det är svårt att definiera vad som är ett problembeteende eftersom det handlar om hundägares upplevelser av beteenden (Takeuchi *et al.*, 2019). Viktigt att komma ihåg är att de flesta beteenden som ägare upplever som problematiska är typiska, normala beteenden för djurarten (Houpt *et al.*, 1996). Kontexten och frekvensen av beteendet är vad som definierar problemet. Hundar är till exempel naturligt territoriella (Houpt *et al.*, 1996), vilket kan uppmuntras samt vara mer önskvärt hos vissa raser än hos andra. Däremot kan en ägare som inte är beredd på hundens rastypiska egenskaper uppleva det som enormt problematiskt när hunden skäller då det plingar på dörren och vaktar hemmet mot gäster.

Beteenden som tidigare inte har upplevts som problematiska kan även bli det i samband med förändrade livsomständigheter. Exempelvis kan en flytt från lantlig miljö till ett mer tätbebyggt område medföra att beteenden som skällande, vilka tidigare varit acceptabla, snarare upplevs som problematiska (Houpt *et al.*, 1996). Omständigheter som förändrade arbetsförhållanden eller ändringar i hushållets sammansättning kan även medföra att hunden uppvisar nya beteenden (Jensen *et al.*, 2020). I situationer där hunden tidigare inte behövts lämnas ensam då någon i hushållet haft möjlighet att vara hemma i stor utsträckning, kan nya krav på ensamhet leda till uppkomsten av separationsrelaterade problem (Houpt *et al.*, 1996; Jensen *et al.*, 2020). Separationsrelaterade beteenden är till exempel destruktivt beteende, där hunden tuggar på oönskade föremål samt vokaliserande (de Assis *et al.*, 2020).

Problembeteenden är den vanligaste orsaken till att hundar överläts till hundhem (Diesel *et al.*, 2010; Kisley *et al.*, 2024). Bland beteenden toppar aggressivt beteende anledningen till att hundar överges (Kisley *et al.*, 2024). Detta belyser vikten av att förebygga att problematiska beteenden uppstår, framför allt genom att ge hunden aktivering samt berikning som stimulerar hundens naturliga beteenden och behov (Seksel, 2008).

1.4 Naturliga beteenden, berikning och aktivering

Naturliga beteenden innebär beteenden som djurslaget har en stark, positiv motivation att utföra, där utförandet av beteendet i sig verkar belönande (Bracke & Hopster, 2006). Ett sådant, mycket starkt, motiverat beteende för hunden är

nosande (Sobol & Dowling-Guyer, 2026). Att ge hunden utlopp för att nosa under både kontrollerade former, som att gå doftkurs eller ett lagt doftspår, samt mindre kontrollerade former där hunden får nosa som den vill under delar av promenaden, kan bidra till en förbättrad livskvalitet för hunden (Sobol & Dowling-Guyer, 2026).

Berikning av hundens miljö med till exempel leksaker kan förbättra dess fysiska och mentala välbefinnande (Sonowal *et al.*, 2024). Leksaker kan vara fördelaktiga för hundens välbefinnande genom att främja utforskande, öka aktivitetsnivån och därmed minska onormalt beteende. Så kallade aktiveringsleksaker kombinerar lek med sökande beteenden samt problemlösning för att till exempel få fram maten eller godisar vilket stimulerar hunden mentalt (Boonhoh *et al.*, 2024). Ett annat högt motiverat, naturligt beteende för hunden är att tugga (Seksel, 2008), vilket ägaren kan ge hunden utlopp för genom att ge hundens mat i en aktiveringsleksak vilken uppmuntrar hunden att exempelvis gnaga för att få fram maten.

Aktivering är en typ av berikning av hundens liv, vilket kan vara allt från nosarbete och spårning till löpträning, hundsporter och social interaktion med andra hundar (Mellor *et al.*, 2024; Fountain *et al.*, 2025). Olika aktiviteter som hunden utför kan ge olika stor höjning av det stressrelaterade hormonet kortisol (Colussi *et al.*, 2018). Hundar som inte får tillräcklig fysisk motion kan uppvisa en högre förekomst av stressrelaterade beteenden samtidigt som överdriven eller repetitiv motion utan ordentlig återhämtning också kan fungera som en stressfaktor (Tananaeva & Udell, 2026). I en studie av Colussi *et al.* (2018) visades att salivkortisolvärdet hos en grupp hundar var högt efter agility, medan värdet efter blodspårning var mycket nära ursprungsnivån. Stress spelar en central roll för hundars hälsa, beteende och välfärd, vilket påverkar deras förmåga att anpassa sig till de människoskapade miljöer vi håller dem i (Tananaeva & Udell, 2026). Stressreaktioner som upprepas ofta utan att kroppen hinner återhämta sig kan leda till en ökning av beteenden som ägare upplever som problematiska (Tananaeva & Udell, 2026).

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med detta arbete är att undersöka sambandet mellan hundägars kunskap om hundar samt deras ras och upplevda problembeteenden hos hunden. Därtill att undersöka sambandet mellan aktiveringsnivå och förekomst av upplevda problembeteenden.

Följande frågeställningar ska besvaras i detta arbete:

- Hur väl upplever hundägare att de har kunskap om hundar och deras ras?
- Finns det ett samband mellan hundägars självskattade raskunskap och förekomst av upplevda problembeteenden?
- Finns det ett samband mellan hundägars självskattade aktiveringsnivå av sin hund och förekomst av upplevda problembeteenden?

3. Material och metod

3.1 Genomförande

Datainsamlingen genomfördes med hjälp av en enkätundersökning som spreds som länk i hunds specifika forum på sociala medier samt mailades ut till studenter på SLU. Författaren spred enkäten på och från sin privata Facebooksida till Facebook-gruppen Vi som älskar hundar samt sitt Instagramkonto med hundinriktning. Enkäten gjordes med hjälp av verktyget Netigate. Konto på Netigate erhöles från SLU:s IT-stöd. Enkäten var öppen från 2026-04-17 till 2026-05-01.

3.2 Urval

Målgruppen för enkäten var alla hundägare. Det fanns inget specifikt krav på vilken ras som svaranden ägde för att kunna delta men det fanns förtydligande frågor kring vilken ras eller rasblandning de ägde. De respondenter som hade mer än en hund i hushållet fick instruktionen att svara utifrån en av hundarna alternativt svara på enkäten flera gånger utifrån olika hundar.

Deltagarna ombads att lämna sitt samtycke till hanteringen av de uppgifter de lämnade och informerades om SLU:s policy gällande dataskydd i enkäter. Endast de svaranden som lämnade samtycke kunde delta i undersökningen.

3.3 Enkätens utformning

Frågorna i enkäten behandlade olika områden relaterade till hundägarskap och hundens beteende.

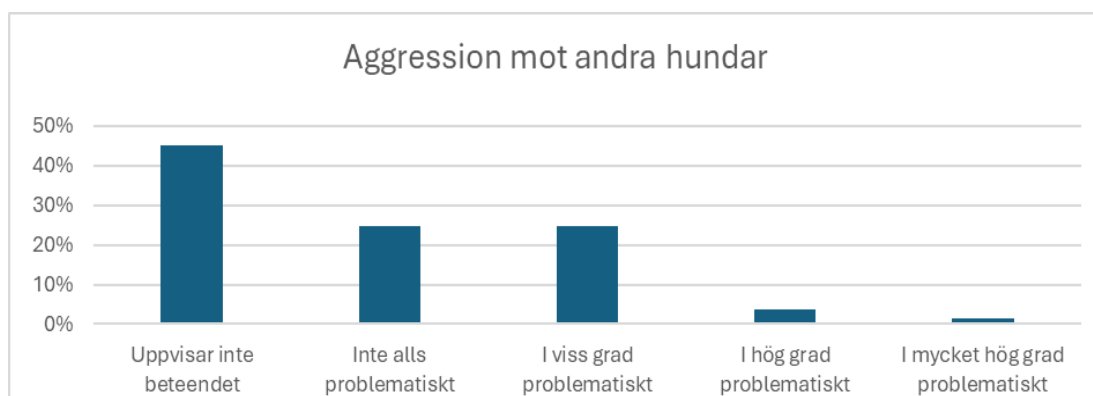
Dessa kunde delas in i fyra grupper:

- frågor som rörde hundägaren och dennes kunskap och erfarenhet
- frågor som rörde den specifika hunden
- frågor som rörde hundens beteenden samt
- frågor som rörde aktivering och berikning

Frågor som rörde ägaren behandlade ålder, boendetyper samt kunskap och erfarenheter gällande hundar och den specifika rasen de ägde. Även varför de valt den specifika rasen. Frågor rörande hunden omfattade faktorer som hundens ras, ålder och kön, hur länge ägaren haft hunden i sin ägo samt varifrån hunden införskaffades. Frågor gällande hundens beteenden behandlade huruvida ägaren

uppfattade beteenden som problematiska samt vilka beteenden som ansågs problematiska. I frågan gällande problematiska beteenden valde författaren att inte lägga någon värdering i beteenden i förväg. Frågan formulerades därför på det viset att det fanns flertalet beteenden som hundar kan uppvisa där respondenterna kunde uppge i vilken grad de ansåg beteendena som problematiska. Alternativet hunden uppvisar inte beteendet fanns även med som svarsalternativ. Frågor avseende aktivering och berikning omfattade dels huruvida ägarna erbjöd detta till sina hundar, dels hur ofta, eller aldrig, samt vilka typer av aktivering och berikning hundarna gavs.

Majoriteten av frågorna hade fasta svarsalternativ där respondenterna kunde välja antingen ett eller flera alternativ. Till frågorna med möjlighet till flera svarsalternativ fanns en fritextruta tillhörande det sista alternativet som respondenten, om denne valde detta alternativ, behövde fylla i för att gå vidare. Det förekom även frågor med endast fritextsvar samt frågor med ordinalskalor. Frågor med ordinalskalor rörde hundägarens självskattade kunskap, där kunskapen om rasen samt hundar över lag skattades på en skala från 1 till 10. På samma sätt användes ordinalskalor för tolv olika beteenden där respondenterna fick ange upplevd problemnivå (fig. 1). Samtliga respondenter besvarade samma grundfrågor. I vissa fall ställdes kompletterande följdfrågor, beroende på respondentens tidigare svar. Frågorna formulerades delvis efter en enkät använd av Ozcan et al. (2019), delvis efter en enkät använd av Lord *et al.* (2020) samt författarens egen erfarenhet av hundar och hundägarskap med feedback från handledare och andra studenter.

Figur 1. Exempel på en ordinalskala i enkäten. Respondenterna kunde välja en av graderna i skalan.

3.4 Dataanalys

Den övergripande datan sammanställdes i Netigate samt exporterades till Microsoft Excel för vidare analysering av enskilda svar. Resultatet visualiserades i tabeller skapade i Microsoft Excel samt Microsoft Word och sammanställdes i text. AI-verktyget Claude (Anthropic) användes som hjälpmedel för att kategorisera fritextsvar. Utvalda citat från fritextsvar presenterades i resultatet utan att omarbetas eller språkligt justeras. Otillräckliga samt otydliga fritextsvar uteslöts från att redovisas.

3.4.1 Statistisk analys

För att undersöka sambandet mellan hundägares aktiveringsnivå och förekomst av upplevda problembeteenden användes Spearmans rangkorrelationstest. Ett aktiveringsindex skapades genom att beräkna medelvärdet av svar på frågor relaterade till hundens mentala och fysiska aktivering. Ett problembeteendeindex skapades genom att beräkna medelvärdet av skattningar av olika problembeteenden. Spearmans korrelation valdes eftersom variablerna baserades på ordinalskalor och inte kunde antas vara normalfördelade. Signifikansnivån sattes till $p < 0,05$.

För att undersöka sambandet mellan hundägares raskunskap och förekomst av upplevda problembeteenden användes även här Spearmans rangkorrelationstest. Signifikansnivån sattes till $p < 0,05$. Beteendeskattningarna kodades om till en ordinal numerisk skala:

- 0 – Inte alls problematiskt
- 1 – I viss grad problematiskt
- 2 – I hög grad problematiskt
- 3 – I mycket hög grad problematiskt

Respondenter som angav "Uppvisar inte beteendet" exkluderades per beteende, eftersom dessa svar representerar frånvaro av beteendet snarare än en bedömning av problemnivå.

4. Resultat

4.1 Enkät svar

Totalt registrerades 366 påbörjade enkät svar, varav 323 respondenter slutförde hela undersökningen. Då samtliga frågor var obligatoriska samt viktiga för helhetsbilden av varje respondents svar baserades datainsamlingen och analysen på de fullständigt besvarade enkäterna (n=323).

4.2 Hundägarna

En stor andel hundägare uppgav att de var mellan 26–40 år i ålder (32%), följt av 18–25 år (31%), 41–60 år (24%) och äldre än 60 år (13%). 48% av de svarande uppgav att de bodde i lägenhet, 39% bodde i villa och 13% uppgav att de bodde på en gård. På frågan om det fanns flera hundar i hushållet svarade de flesta (64%) nej. 76% av de svarande uppgav att de haft hund tidigare i livet innan deras nuvarande. Den största andelen respondenter svarade att de inte hade någon form av utbildning inom hund (69%). Tillhörande svarsalternativet *ja* fanns en obligatorisk fritextruta. Resterande respondenter (31%) svarade att de hade någon form av utbildning inom området hund. Nedan följer kategorierna fritextsvaren tillhörde:

Veterinär

Jägare

Djurvårdare / djurskötare

Instruktör

Hundtränare / diplomerad

hundtränare

Tjänste- och servicehundutbildning

Program på universitetsnivå / yrkesutbildning

Gymnasieutbildning hund

Hunduppfödarutbildning via SKK

Hunddagis / hundskötare

Hundfrisör

Rehabilitering / massage / friskvård

Övrigt:

- *Blå stjärnans utbildning*
- *Många kurser / aktivt gått kurser*
- *Arbetat med hundar dagligen i 18 år*
- *Arbeta med hund*

4.2.1 Kunskap

På frågan om hundägarnas självskattade kunskap om hundar generellt var medelvärde 7,35 (SD = 1,30) och median 7,5. Respondenterna fick ange sitt svar på en skala från 1 till 10, där 1 motsvarade ingen kunskap alls och 10 mycket stor kunskap. Respondenterna ombads även att uppskatta sin kunskap om den egna rasens nuvarande och historiska syfte samt användningsområde. Här var medelvärde något högre, 7,81, med något högre variation (SD = 1,84), däremot med lägre median 5,5.

Respondenterna ombads även svara på var de inhämtade information om rasen innan de införskaffade hunden. Det var möjligt att välja flera svarsalternativ. Majoriteten svarade att de hämtade information från internet (65%), följt av uppfödare (53%), Svenska kennelklubben (50%), vänner och bekanta (44%), sociala medier (35%) och böcker (22%). 7% svarade att de inte sökt någon information om rasen. 14% valde svarsalternativet *annat* med tillhörande fritextsvar. Nedan följer utplockade citat:

Citat 1: "Hade bättre koll på de två individuella raserna och inte lika mycket på dem som blandning."

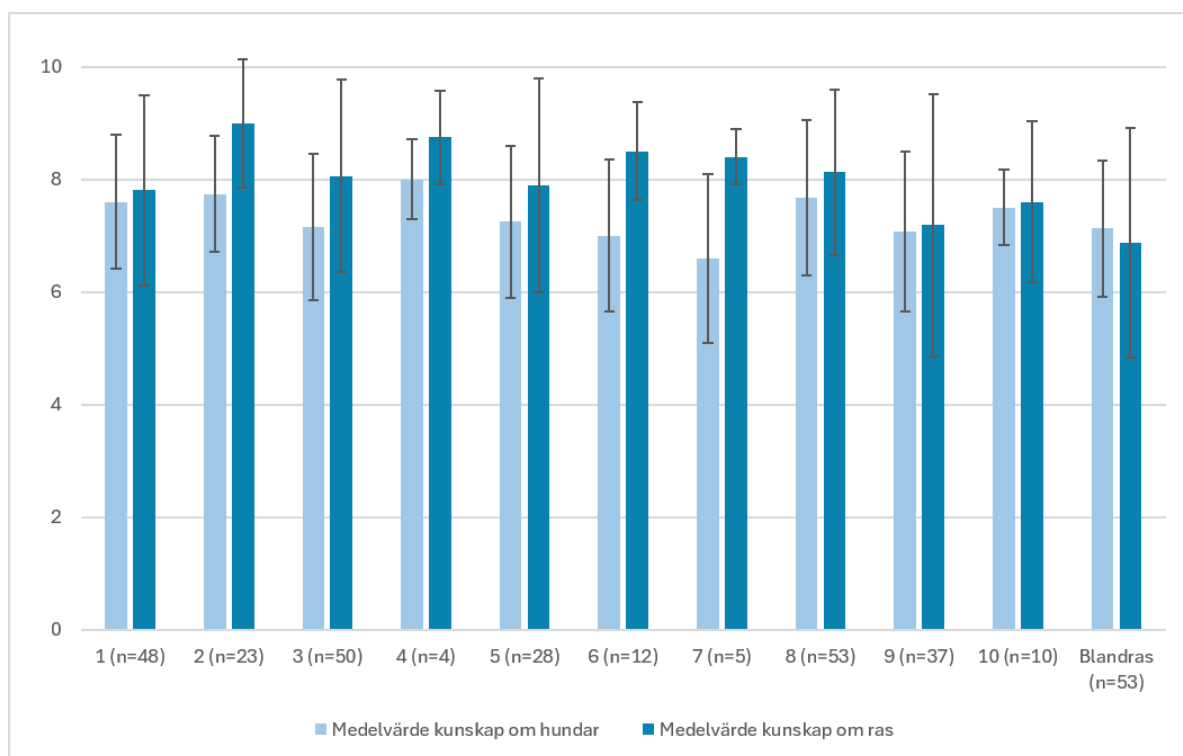
Citat 2: "Haft flera hundar av rasen tidigare. Från första början läste jag i böcker pga internet fanns inte :)"

Citat 3: "Pratade med hundägare av rasen på Stockholmsmässan i Älvsjö"

Citat 4: "Uppväxt med rasen"

4.2.2 Kunskap och upplevda problembeteenden inom respektive rasgrupp

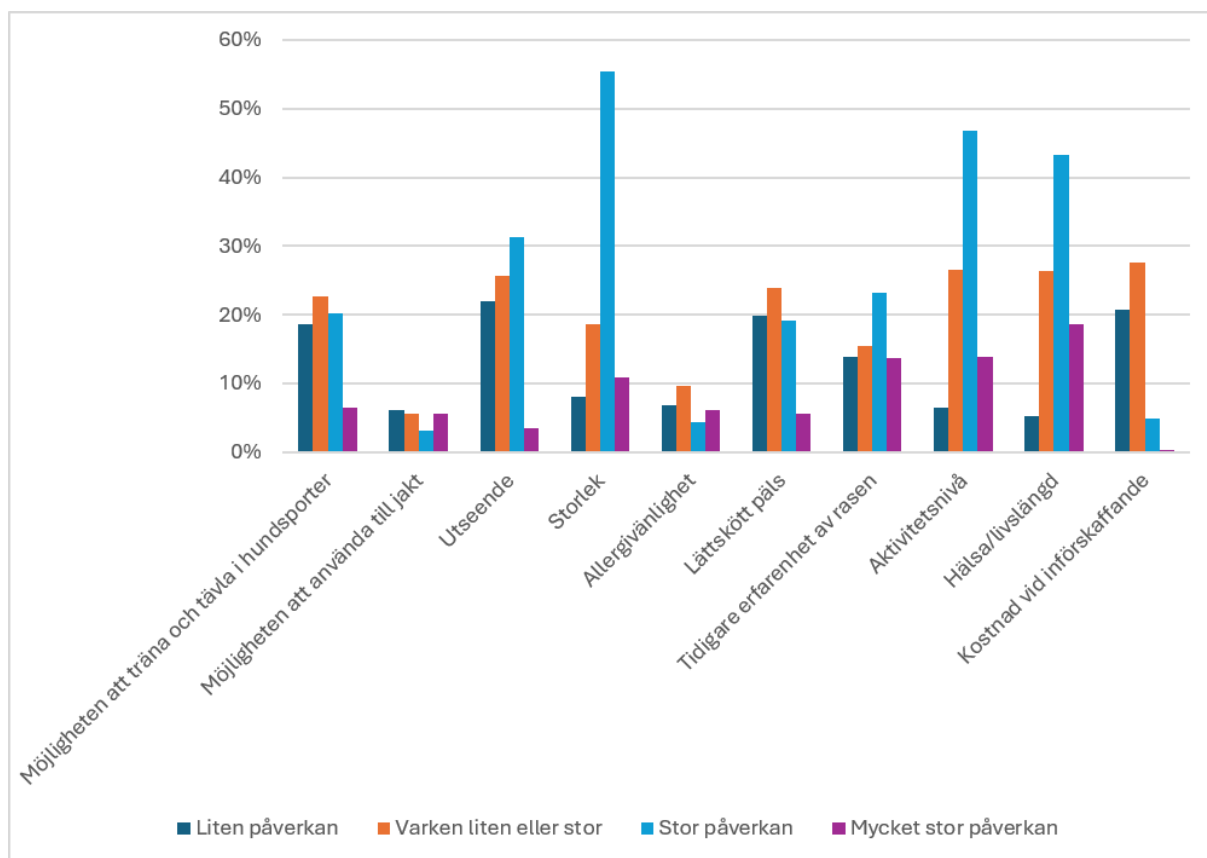
Hundägarnas självskattade kunskap om hundar generellt och om rasen skiljde sig något åt mellan rasgrupperna (Fig. 2). Högst medelvärde gällande kunskap om hundar generellt fanns hos ägarna av raser inom rasgrupp 4 (8,0) följt av rasgrupp 2 (7,74). Lägst medelvärde gällande kunskap om hundar generellt fanns hos ägarna av raser inom rasgrupp 7 (6,60) följt av rasgrupp 6 (7,0). Högst medelvärde gällande kunskap om den valda rasen fanns hos ägarna av raser inom rasgrupp 2 (9,0) följt av rasgrupp 4 (8,75). Lägst medelvärde gällande kunskap om den valda rasen fanns hos ägarna av blandraser (6,87) följt av ägarna av raser inom rasgrupp 9 (7,19). Störst variation i självskattad kunskap om den valda rasen återfanns inom rasgrupp 9 (SD = 2,33) följt av blandraser (SD = 2,04). Lägst variation återfanns inom rasgrupp 7 (SD = 0,49) följt av rasgrupp 4 (SD = 0,83).

Figur 2. Variationen (SD) mellan samtliga rasgrupper gällande självskattad kunskap om hundar samt den valda rasen.

4.2.3 Påverkande faktorer vid val av ras

Respondenterna ombads ange hur stor påverkan givna faktorer spelade in vid deras val av ras. De ombads ranka respektive faktor utefter hur stor påverkan varje faktor hade vid deras val av ras. Störst påverkan hade faktorer som rasens utseende, storlek, aktivitetsnivå samt hälsa och livslängd (Fig. 3).

Figur 3. Samtliga faktors påverkan i procent vid val av ras, enligt respondenternas bedömning.

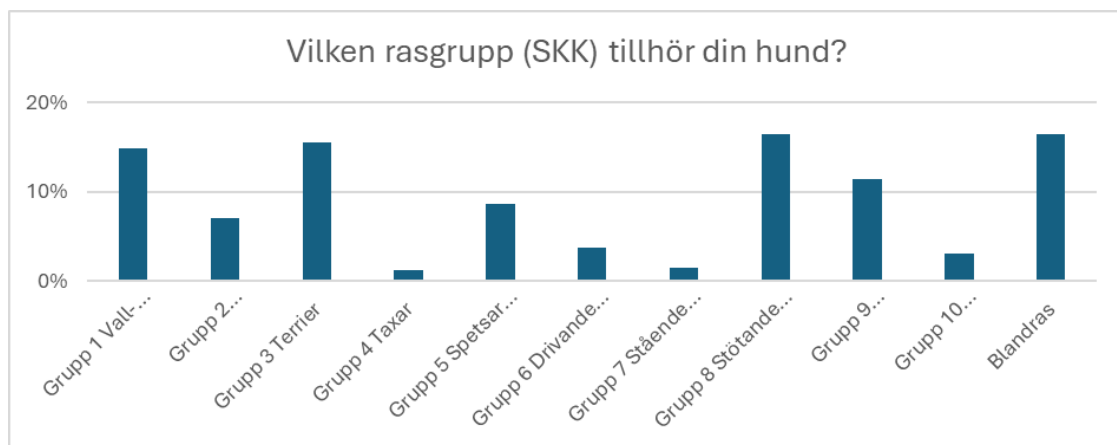
4.3 Om hundarna

Majoriteten av hundarna representerade i denna studie uppgavs vara mellan 1–7 år i ålder (67%), följt av 8 år eller äldre (22%) och yngre än 1 år (11%). 42% av hundarna uppgavs vara tikar, 32% hanar och resterande kastrerade hanar eller kastrerade tikar. 56% av de responderande hundägarna uppgav att de haft sin hund i mer än 3 år och 29% i 1–3 år. Resterande uppgav att de haft hunden i sin ägo i mindre än 6 månader eller upp till 1 års tid.

4.3.1 Rasgrupper och raser

Störst andel representerade hundrasgrupper som hundägare i den här undersökningen uppgavs äga var grupp 1, grupp 3, grupp 8 samt blandraser (Fig. 4). Hundar från varje rasgrupp representerades i undersökningen (Tab. 1). Respondenterna ombads skriva vilken ras de ägde vid val av någon av rasgrupperna. Vid val av alternativet blandras ombads respondenterna uppges vilka

raser eller rastyper som ingick i blandrasen. I bilaga 1 finns de fullständigt formulerade fritextsvar om vilka raser som ingick blandningarna.

Figur 4. Procentandel av samtliga hundrasgrupper representerade i undersökningen där totalt 323 respondenter besvarade enkäten.

Tabell 1. Exempel på hundraser ur varje rasgrupp representerad i undersökningen.

Rasgrupp	Vanligare ras	Ovanligare ras
1 Vall-, boskaps- och herdehundar	Border collie	Berger des pyrénées à face rase
2 Schnauzer och pinscher, molosser och bergshundar samt sennenhundar	Dvärgschnauzer	Pinscher
3 Terrier	Staffordshire bullterrier	Foxterrier
4 Taxar	Tax	Tax*
5 Spetsar och raser av urhundstyp	Pomeranian	Östsibirisk lajka
6 Drivande hundar samt sök- och spårhundar	Beagle	Alpenländische dachsbracke
7 Stående fågelhundar	Irländsk röd setter	Breton

8 Stötande hundar, apporterande hundar och vattenhundar	Labrador retriever	Perro de agua español
9 Sällskapshundar	Chihuahua	Kromfohrländer
10 Vinthundar	Whippet	Galgo espanol

* Rasgruppen består av en enda ras (tax) i olika storleks- och pälsvarianter.

4.3.2 Hundarnas bakgrund

Majoriteten (80%) av hundägarna uppgav att de införskaffat hunden från uppfödare eller kennel följt av 9% genom privat omplacering, 5% från hundhem eller annan organisation följt av 5% som valde svarsalternativet *annat* med tillhörande obligatoriska fritextsvar. Nedan följer utplockade citat från dessa totalt 17 fritextsvar:

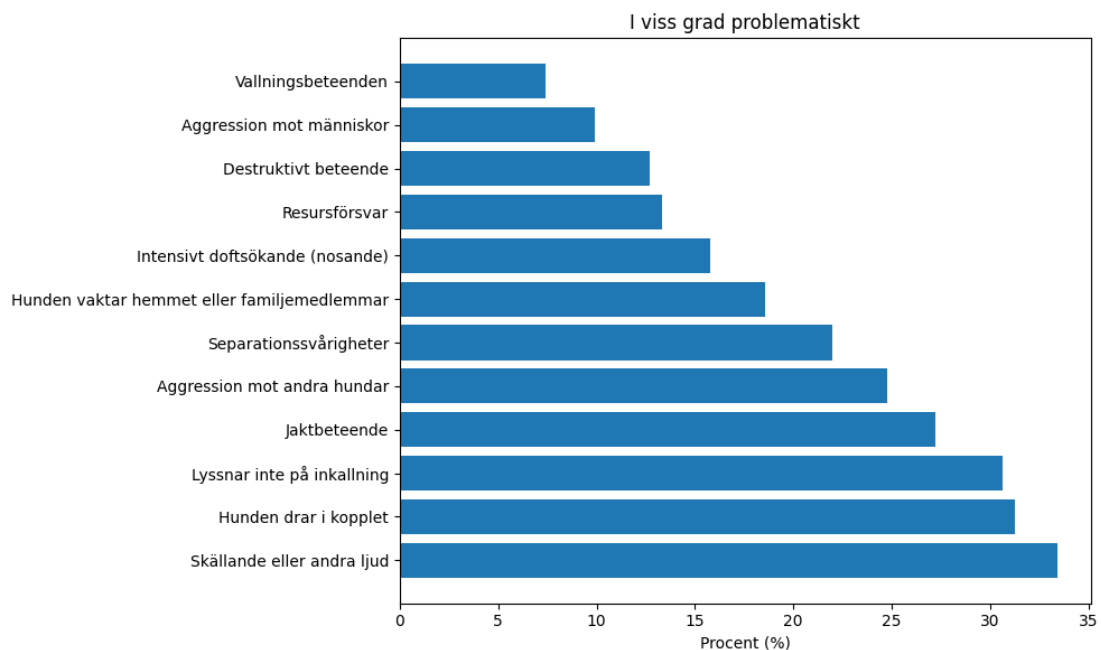
Citat 1. "Vän, tjuvparning"

Citat 2. "Privatperson som hade valpar till salu"

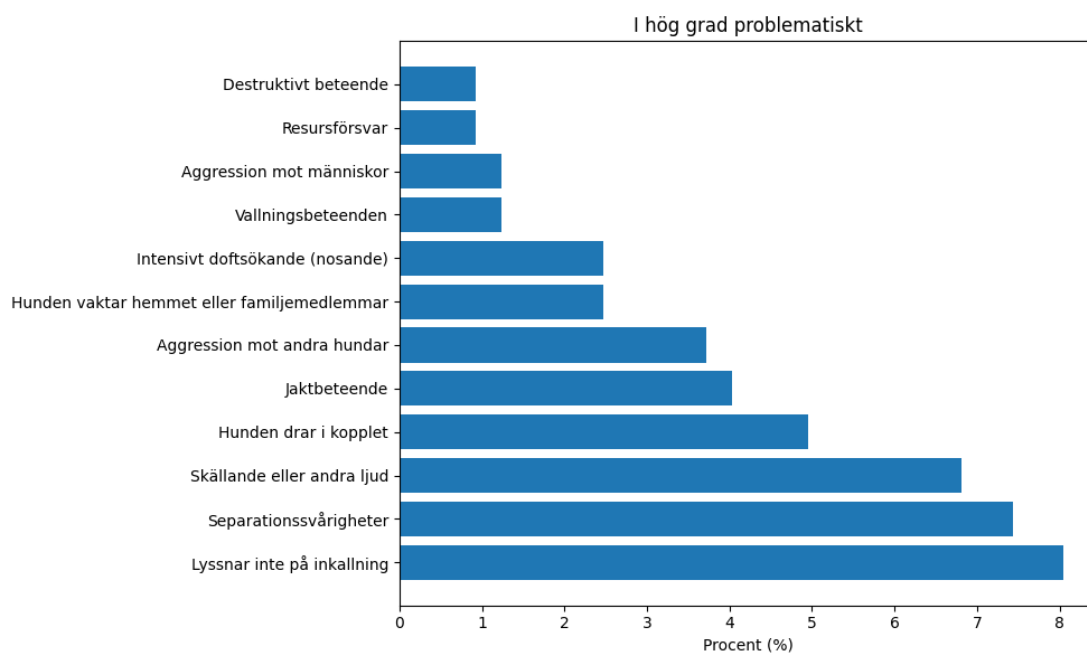
Citat 3. "Min egen uppfödning"

4.3.3 Hundarnas beteenden

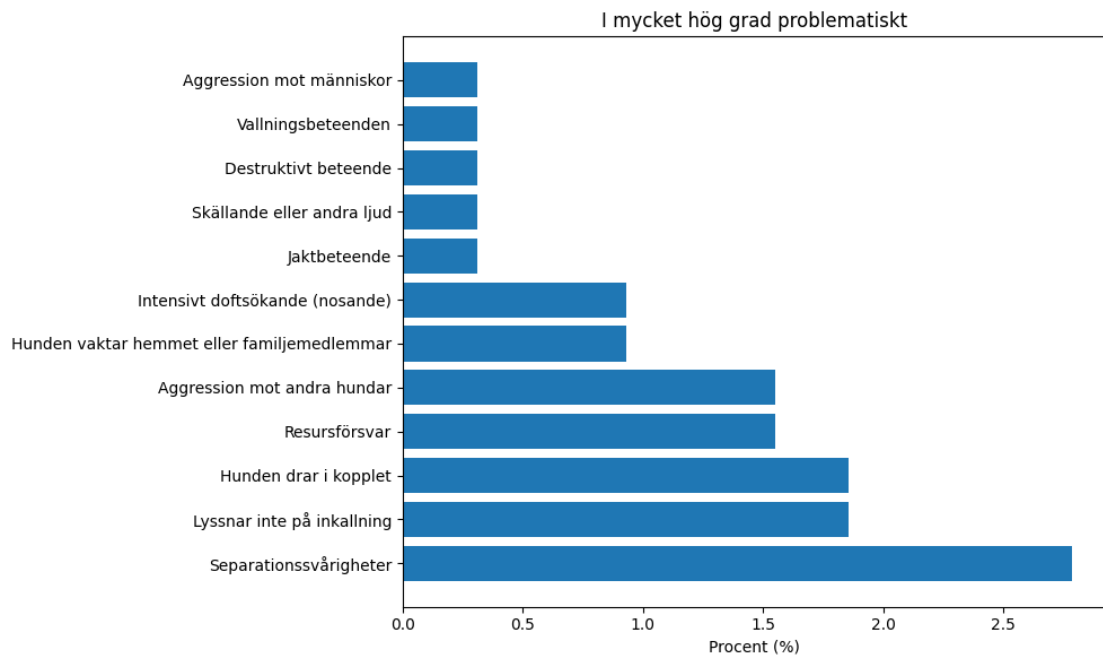
Respondenterna ombads ange om deras hundar uppvisade ett antal olika beteenden samt bedöma i vilken grad dessa upplevdes som problematiska. Bland de beteenden som hundägarna upplevde som *i viss grad problematiskt* (fig. 5) var skällande eller andra ljud det mest förekommande beteendet (33%). Det mest förekommande beteendet som hundägare upplevde som *i hög grad problematiskt* (fig. 6) var att hunden inte lyssnar på inkallning (8%). Ett fåtal hundägare satte *i mycket hög grad problematiskt* (fig. 7) som grad på uppvisade beteenden, där separationssvårigheter (3%) var mest förekommande.

Figur 5. Andelen hundägare som upplevde beteenden som problematiska i viss grad. Vardagsrelaterade beteenden såsom koppeldragande, skällande eller andra vokaliseringar och bristande inkallning hade relativt höga andelar inom denna kategori.

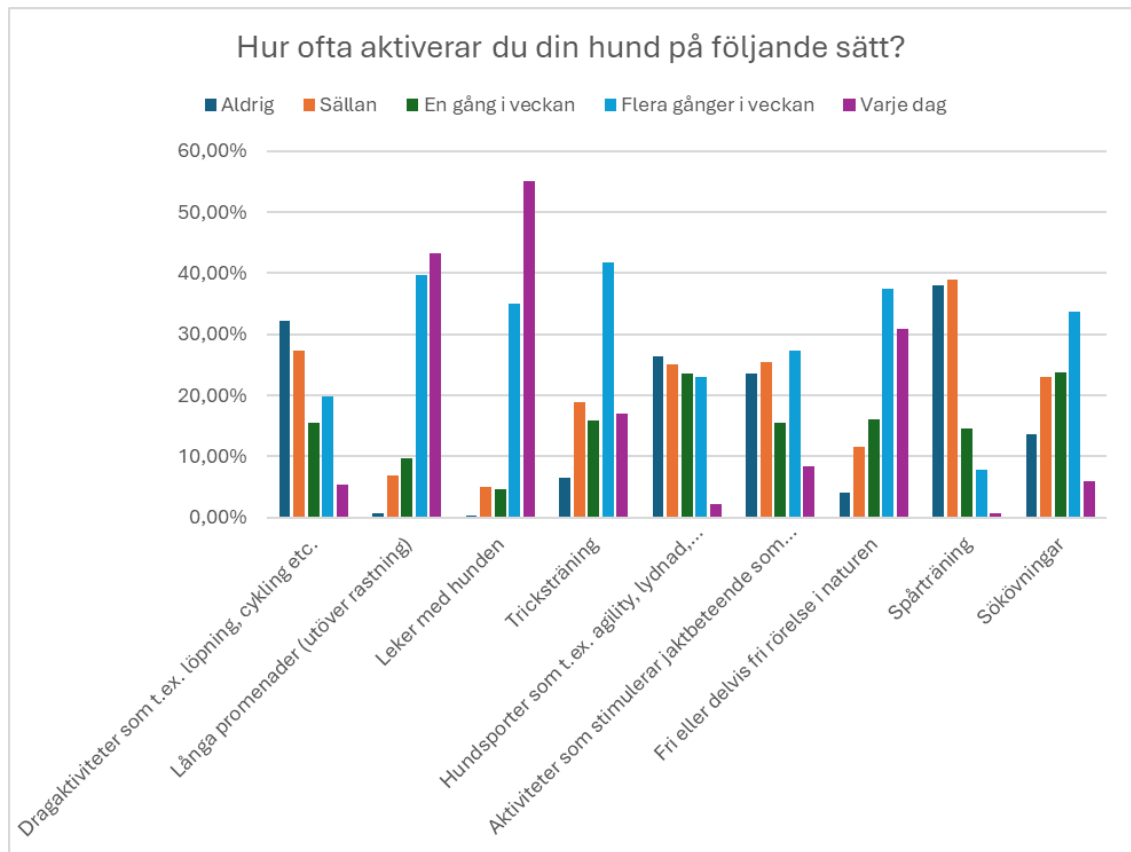
Figur 6. Andelen hundägare som upplevde beteenden som problematiska i hög grad.

Figur 7. Andelen hundägare som upplevde beteenden som problematiska i mycket hög grad. Denna kategori hade genomgående låga procentandelar, vilket indikerar att allvarliga beteendeproblem var ovanliga i materialet.

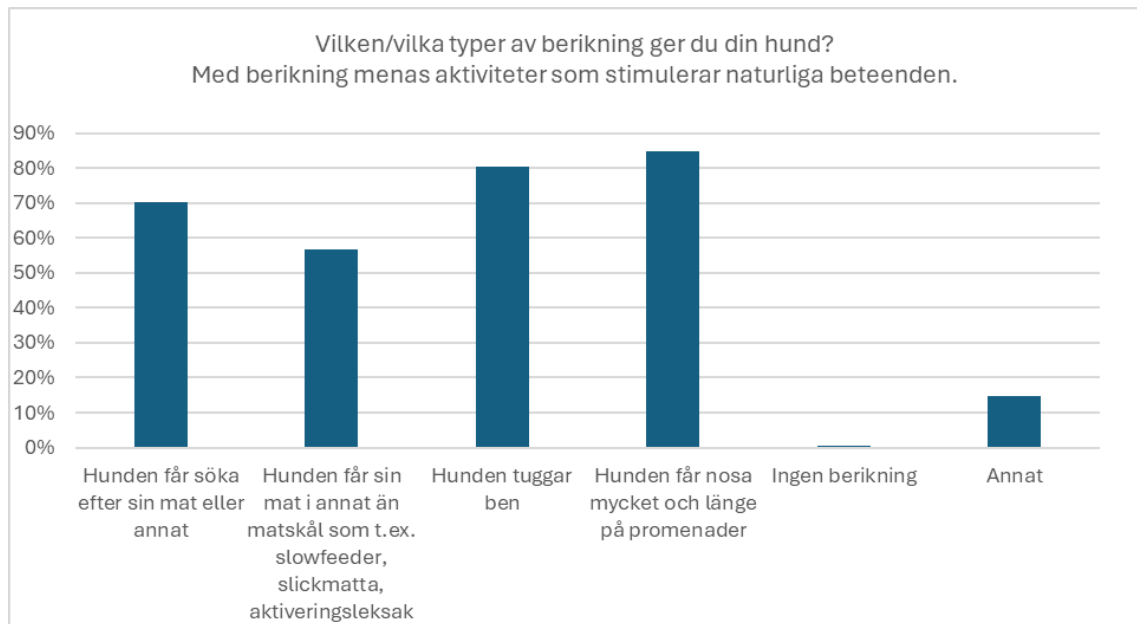
4.4 Aktivering och berikning

Respondenterna fick svara på hur de aktiverade sina hundar med hjälp av en lista fasta svarsalternativ med ordinalskala där de fick välja hur ofta, eller aldrig, de utförde aktiviteten (fig. 8). Aktiviteter hundägarna till stor del utförde *varje dag* var lek tillsammans med hunden följt av långa promenader utöver rastning. Aktiviteter hundägarna utförde till största del *sällan* eller *aldrig* var spårträning följt av dragaktiviteter som löpning, cykling etcetera.

Figur 8. Figuren visar hur ofta hundägarna aktiverade sina hundar enligt de givna alternativen.

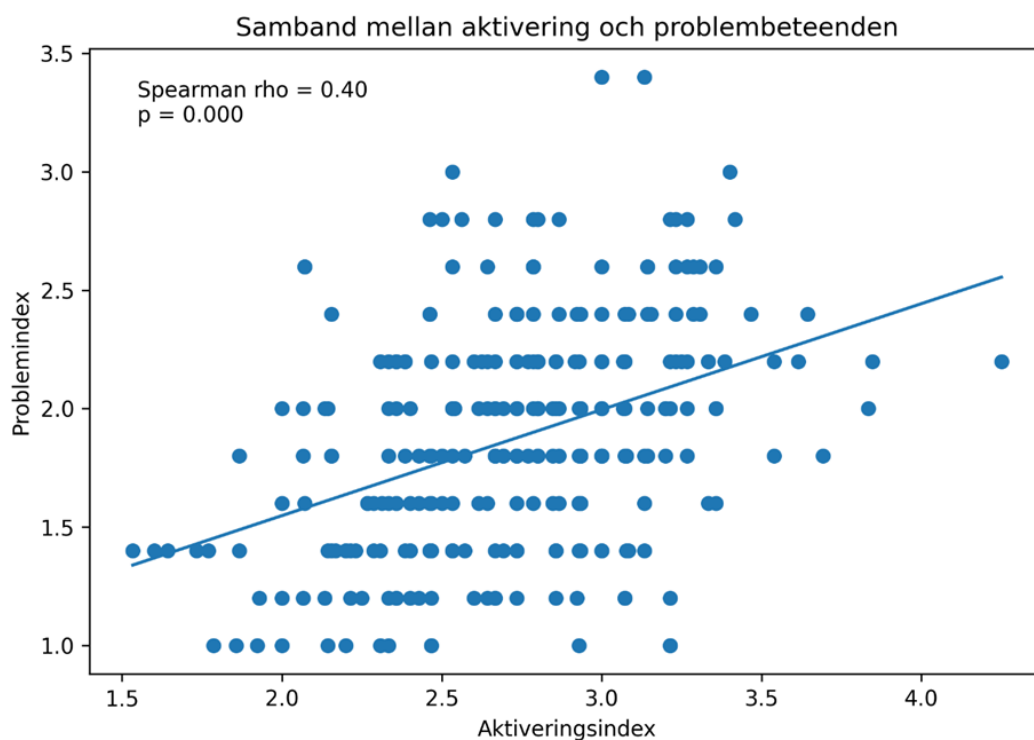
När det gällde berikning svarade en mycket hög andel respondenter att de gav sina hundar olika sorters berikning (fig. 9). Två ($n = 2$) respondenter svarade att hunden inte ges någon berikning, vilket följdes av följdfrågan *vad beror det på?* med fyra fasta svarsalternativ och ett alternativ med fritextsvar. En respondent valde att svara med fritext med följande, *citat*: "jobbar andra sätt".

Figur 9. Figuren visar svaren på frågan om vilka sorters berikning hundägarna gav sin hund.

4.5 Samband mellan aktivering och förekomst av problembeteenden

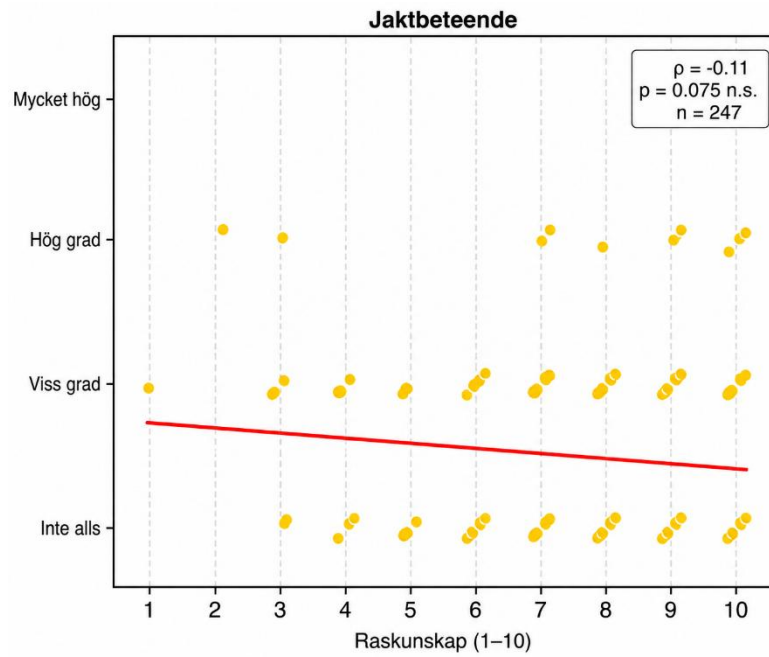
En Spearmans rangkorrelation genomfördes för att undersöka sambandet mellan hundägars aktiveringsnivå av hunden och förekomst av upplevda problembeteenden. Analysen visade ett statistiskt signifikant positivt samband mellan variablerna ($\rho = 0,40$, $p < 0,001$), vilket indikerar att högre aktiveringsnivåer samvarierade med högre nivåer av rapporterade problembeteenden (fig. 10).

Figur 10. Spridningsdiagram över sambandet mellan aktiveringsindex och problemindex. Varje punkt representerar en respondent. X-axeln visar aktiveringsindex där flera variabler sammanställts. Y-axeln visar problemindex där även här flera variabler sammanställts.

4.6 Samband mellan raskunskap och förekomst av problembeteenden

En Spearmans rangkorrelation genomfördes för att undersöka sambandet mellan hundägares raskunskap och förekomst av upplevda problembeteenden. Analysen visade inget statistiskt signifikant samband mellan de tolv beteendena och ägarens raskunskap ($p < 0,05$). Det beteende som kom närmast signifikansgränsen var jaktbeteende ($\rho = -0,114$; $p = 0,075$), med en mycket svag tendens att högre raskunskap var kopplad till lägre upplevd problemgrad (fig. 11).

Figur 11. Spridningsplot för jaktbeteende mot raskunskap (1–10). Varje punkt representerar en respondent (med lätt jitter för att synliggöra överlappande svar). Den röda linjen visar en linjär trendlinje. Spearmans rho, p-värde och n redovisas i det övre högra hörnet.

5. Diskussion

Syftet med denna studie var att undersöka sambandet mellan hundägars kunskap om hundar samt deras ras och förekomsten av upplevda problembeteenden. Därtill syftade studien till att undersöka huruvida ägarens aktiveringsnivå av hunden hade ett samband med förekomsten av upplevda problembeteenden.

5.1 Hundägarnas självskattade kunskap

Resultatet av undersökningen visade att respondenterna till största del upplevde att de hade en stor kunskap om både hundar över lag samt den valda rasen. Enkäten fick fler svar än förväntat men med tanke på hur många registrerade hundägare det finns i Sverige representerar denna studie en mycket liten del av landets hundägare. Viktigt att komma ihåg är att vad som presenteras i denna studie är hundägarnas självskattade kunskap inom området. Forskning tyder på att människor generellt har en begränsad förmåga att uppskatta sin egen kunskap (Dunning & Suls, 2004), vilket innebär att ägarnas kunskap kan vara både högre och lägre än vad som rapporterats. En tidigare studie fick liknande resultat när det gällde kunskap om hundar, där respondenterna upplevde att de hade en god kunskap gällande mental berikning samt förmågan att utvärdera hundens dagliga livskvalitet (Kogan, 2025). I en annan studie där respondenters svar utvärderades för att fastställa dess kunskap visades att majoriteten av respondenterna inte innehade kunskap som författarna ansåg vara säker när det gällde aggressiva beteenden hos hund (Reisner & Shofer, 2008).

5.2 Samband mellan kunskap och upplevda problembeteenden

En majoritet av respondenterna (n=287, 89%) svarade att de upplevde ett eller flera beteenden till olika grad problematiskt, vilket stämmer överens med tidigare forskning (Martínez *et al.*, 2011; Merritt *et al.*, 2025). Inget av de tolv beteendena uppvisade ett statistiskt signifikant samband med ägarens raskunskap. Det beteende som kom närmast signifikansgränsen var jaktbeteende, med en svag tendens att högre raskunskap var kopplad till lägre upplevd problemgrad – men detta samband är inte tillräckligt starkt för att utesluta slumpen. En möjlig tolkning är att raskunskap hos ägaren påverkar förväntningarna på hunden snarare än den faktiska upplevelsen av beteendena som problematiska. Det kan också finnas andra mellanliggande faktorer, exempelvis

träningserfarenhet, hundens karaktär eller ägarens övergripande kunskap om hundar, som spelar en viktigare roll för hur beteenden upplevs.

Även om inget statistiskt signifikant samband fanns mellan raskunskap och förekomst av upplevda problembeteenden antyder resultaten att ägares kunskap kan påverka hur beteenden upplevs och rapporteras. Ägarnas höga kunskap om hundar och deras ras kan vara varför de uppgett att de upplever vissa beteenden som problematiska. Engagerade och intresserade hundägare kan möjligtvis lägga märke till avvikande beteenden i hög grad. För senare forskning skulle fler respondenter med mer varierad bakgrund vara intressant för att vidare undersöka sambandet mellan kunskap och upplevda problembeteenden.

5.3 Samband mellan aktivering och förekomst av problembeteenden

Resultatet visade på ett mycket svagt statistiskt signifikant positivt samband mellan aktivering och rapporterade problembeteenden. Högre nivåer av aktivering i detta material verkar hänga ihop med högre rapporterade nivåer av problembeteenden. Det betyder inte nödvändigtvis att aktivering orsakar problembeteenden.

Det kan också vara så att:

- hundar med fler problembeteenden aktiveras mer av sina ägare,
- vissa typer av högaktiva hundar både behöver mer aktivering och uppvisar fler beteenden.

En aspekt är även vilken sorts aktivering hundarna fick. Tidigare forskning visar att olika typer av aktivering ger olika höjning av kortisolnivåer under samt efter aktivitet (Tananaeva & Udell, 2026). På grund av tidsbegränsning var det inte möjligt att i denna studie undersöka samband mellan typer av aktivering och rapporterade problembeteenden. För vidare forskning kan det därför vara intressant att titta på vilka typer av aktivering hundarna får och om det finns en skillnad mellan rapporterade problembeteenden beroende av aktiveringstyp samt nivån av aktivering. Tidigare forskning har visat att olika typer av aktivering och berikning kan minska flera stereotypa eller problematiska beteenden. Exempelvis visar en studie av Schipper *et al.* (2008) att frekvensen av skällande minskade hos de deltagande hundarna som utfodrades genom aktiveringsleksaker. I en annan studie av Menor-Campos *et al.* (2011) visade deras test bland annat att motion och lek ledde till lägre kortisolnivåer och ett förbättrat beteende över lag hos hundarna.

5.4 Skillnader mellan rasgrupper

Det fanns en skillnad i både förekomst av rapporterade problembeteenden och ägarnas självskattade kunskap mellan hundrasgrupperna. Främst noterbara skillnader vid jämförelsen mellan hela urvalet ($n = 323$) och de respondenter som rapporterat beteenden som i någon grad problematiskt ($n = 287$) var att antalet respondenter sjönk från $n = 53$ till $n = 42$ i grupp 8, medan grupp 1 förblev nästan intakt, från $n = 48$ till $n = 47$. Ägare till raser inom rasgrupp 1 uppgav alltså i stort sett alltid ett eller flera beteenden som problematiskt. Tidigare forskning visar att ägares uppfattning av vad som utgör ett problembeteende kan variera, och att beteenden som förekommer inte nödvändigtvis uppfattas som problematiska av ägaren (Pirrone *et al.*, 2015; Lord *et al.*, 2020). En möjlig orsak kan vara en viss förväntan på hunden efter hur rasen beskrivs, som exempelvis intelligent och läraaktig. Hundraser skiljer sig åt i flera beteenderelaterade egenskaper, och genetiska skillnader mellan rasgrupper har visat samband med bland annat träningsbarhet, rädsla och jaktrelaterade beteenden (Dutrow *et al.*, 2022; Junttila *et al.*, 2022). Ägare kan möjligtvis både underskatta och överskatta rasernas aktiveringsbehov. Detta glapp mellan förväntan och verklighet kan möjligtvis göra att fler beteenden upplevs som problematiska. Tidigare forskning har även visat att förväntningar och erfarenheter av hundägandet kan förändras efter att hunden införskaffats, vilket stödjer att skillnader mellan förväntningar och faktisk erfarenhet kan påverka relationen mellan hund och ägare (Kuhl *et al.*, 2022).

En annan möjlig orsak kan vara att ägarna till hundar i rasgrupp 1 i denna studie generellt sett är observanta och lägger märke till hundens olika beteenden och därmed benägna att rapportera beteenden som i någon grad problematiska. Eftersom att definitionen av problembeteenden i tidigare studier har visat sig påverkas av hur ägaren uppfattar och värderar hundens beteende, kan en sådan skillnad i rapporteringsbenägenhet inte uteslutas (Houpt *et al.*, 1996; Pirrone *et al.*, 2015; Lord *et al.*, 2020). Detta bör dock tolkas med försiktighet eftersom denna studie inte undersökte ägarnas rapporteringsbenägenhet eller förväntningar före hundägandet.

En annan skillnad var den olika spridningen av kunskapsnivå inom rasgrupper. Ägarna av sällskapshundar (rasgrupp 9) hade den mest varierande självskattade kunskapsnivån om deras ras. Raser i denna rasgrupp är framavlade för sällskap, vilket kan göra dessa raser lämpade för förstagångshundägare eller hundägare som inte har ett större intresse för hundträning och dylikt men som uppskattar sällskapet av en hund. Tidigare forskning visar att hundägare använder flera olika informationskällor och att kunskap om hundar varierar mellan ägare, bland annat beroende på hur mycket information som söks inför och under hundägandet (Kuhl *et al.*, 2022). Detta skulle kunna förklara variationen i självskattad raskunskap då

resultatet indikerar att ägare inom rasgrupp 9 har varierande grad av tidigare erfarenhet och intresse av raskunskap samt uppsökande av information om rasen.

Ägarna av blandraser hade det lägsta medelvärdet gällande självskattad kunskap om deras ras, trots många utförliga svar om vilka raser som ingick i blandningarna. Det kan mycket väl vara svårt att anse sin kunskap om rasen hög när det gäller en blandning av flera raser. Det kräver även mer av ägaren att uppsöka information om flertalet raser, därtill kan det vara svårt att förutse från vilken ras eller vilka raser de mest framträdande egenskaperna nedärvs samt tar uttryck från. Detta resonemang stöds delvis av forskning som visar att hundars beteende påverkas av en komplex kombination av genetiska och miljömässiga faktorer, samtidigt som tydliga beteendemässiga skillnader mellan raser har identifierats (Dutrow *et al.*, 2022; Junttila *et al.*, 2022). För blandrashundar kan det därför vara svårare att utifrån enbart rasbakgrund förutsäga vilka beteendegenskaper som kommer att framträda.

5.5 Etiska, samhällseliga och hållbarhetsperspektiv

Det finns flera etiska perspektiv att ta hänsyn till gällande den här typen av forskning. En central etisk aspekt är att sällskapshundar är helt beroende av oss människor. Hundägare har således ett etiskt ansvar att tillgodose hundens behov av aktivering, stimulans och trygghet. Detta omfattar bland annat möjligheten att uttrycka naturliga beteenden, en lämplig fysisk miljö samt skydd mot rädsla, stress, smärta och sjukdom, vilket är centrala delar av etablerade modeller för bedömning av djurvälstånd (Mellor *et al.*, 2020; Verbeek *et al.*, 2024). Om dessa behov inte uppfylls kan hundens välfärd påverkas negativt och beteendemässiga förändringar kan förekomma. Exempelvis har forskning visat att miljöberikning kan minska tecken på stress och förändra hundars beteende, vilket belyser betydelsen av att hundars beteendemässiga och mentala behov tillgodoses (Amaya *et al.*, 2020). Det finns även en etisk aspekt i hur resultat presenteras, då sambandet mellan kunskap och problembeteenden inte nödvändigtvis innebär att hundägaren ensam bär ansvaret för hundens eventuella problembeteenden. Hundars beteende påverkas även av genetiska faktorer och tidigare erfarenheter (Dutrow *et al.*, 2022; Junttila *et al.*, 2022), samtidigt som forskning om hundvälfärd visar att samspelet mellan hundens och ägarens egenskaper kan påverka hundens välfärd på både positiva och negativa sätt (Verbeek *et al.*, 2024). Resultat bör därför diskuteras nyanserat för att undvika skuldbeläggning av hundägare som medverkar i studier.

Ur ett samhällsperspektiv är studier som denna mycket viktiga. Hundar är det näst vanligaste sällskapsdjuret i Sverige och betraktas ofta som familjemedlemmar.

Det innebär att hundar rör sig i stort sett överallt i samhället och kraven på dem, och hundägarna, är stora. Problematiska beteenden hos hundar är inte enbart hundägarnas angelägenhet utan kan påverka samhället genom exempelvis konflikter mellan människor och hundar, andra människor och hundägare, ökad belastning på veterinär- samt sjukvård och omplaceringsverksamheter med risk för olyckor och bettincidenter. Hundbett är ett folkhälsoproblem och barn är särskilt utsatta, där yngre barn dessutom riskerar mer omfattande skador, bland annat i huvud-, hals- och ansiktsområdet (Patterson *et al.*, 2022). Hundbett kan även medföra psykologiska konsekvenser för den som utsätts. Problematiska beteenden som aggression och rädsla kan därmed få konsekvenser som sträcker sig utanför relationen mellan hund och ägare och i vissa fall påverka andra människors säkerhet och välbefinnande. Även konflikter mellan hundar kan innebära konsekvenser för både hundägare och hundars välfärd genom skador, veterinärkostnader och behov av förändrad hantering eller omplacering. God kunskap om hundars behov och beteenden kan bidra till bättre relationer mellan människa och hund, minskad stress hos både hund och ägare samt färre omplaceringar.

Kunskap kan även ha betydelse ur ett förebyggande perspektiv, då ökad förståelse för hundars signaler och beteenden kan göra det lättare för ägare att identifiera och hantera potentiellt problematiska situationer innan de leder till exempelvis bett eller andra incidenter. Forskning om förebyggande arbete visar att utbildningsinsatser kan förbättra barns kunskap och beteende i situationer med hundar, även om evidensen för vilka insatser som effektivt minskar själva förekomsten av hundbett fortfarande är begränsad (Duperrex *et al.*, 2009). Detta kan ses som en del av social hållbarhet genom att främja välbefinnande och långsiktigt ansvarsfullt djuräggande. Genom att undersöka hundägares kunskapsnivå, varifrån de inhämtar information om hundar samt deras dagliga vanor med sina hundar går det att få en bild av var utbildnings- samt utvecklingspotential finns. Sådan kunskap kan på sikt bidra till att identifiera områden där förebyggande information och utbildningsinsatser kan vara relevanta, vilket kan gynna både hundar, hundägare och människor som kommer i kontakt med hundar i samhället.

6. Slutsats

Denna studie undersökte sambandet mellan hundägars självskattade kunskap om hundar och deras ras, aktiveringsnivå samt förekomst av upplevda problembeteenden hos hundar. Resultatet visade att de flesta hundägare upplevde att de hade god kunskap om både hundar generellt och den egna rasen. Däremot kunde inget statistiskt signifikant samband påvisas mellan hundägars raskunskap och förekomsten av upplevda problembeteenden.

Resultatet visade däremot ett statistiskt signifikant samband mellan högre aktiveringsnivå och högre förekomst av rapporterade problembeteenden. Resultatet bör dock tolkas med försiktighet då korrelationen var mycket svag och sambandet innebär nödvändigtvis inte att ökad aktivering av hunden orsakar problembeteenden. Det kan i stället handla om att hundar med fler problembeteenden aktiveras mer av sina ägare eller att vissa högaktiva hundtyper både kräver mer aktivering och uppvisar fler beteenden som ägare upplever som problematiska. Ytterligare visade resultatet på en viss skillnad gällande ägares kunskap mellan olika rasgrupper, där störst variation i självskattad kunskap fanns hos ägare av raser inom rasgrupp 9 - sällskapshundar.

Resultaten belyser komplexiteten i samspelet mellan hundars beteende, ägarens kunskap och hundens aktivering. Studien visar även vikten av fortsatt forskning kring vilka typer av aktivering som är mest gynnsamma för olika hundtyper, om det finns samband mellan olika typer av aktivering och förekomst av problembeteenden samt vidare hur hundägars kunskap påverkar förväntningar på hundens beteende.

Populärvetenskaplig sammanfattning

Hundar är ett av Sveriges mest populära sällskapsdjur, mycket på grund av att hundägarskapet kan bidra till en förbättrad livskvalitet och glädje i vardagen. Däremot har forskning visat att hundägarskap även kan medföra negativa känslor och upplevelser, främst när hunden uppvisar oönskade beteenden som exempelvis aggressivitet eller överdrivet skällande, eller inte lever upp till vad ägaren förväntar sig av den. Problembeteenden hos hundar är vanliga och kan påverka både hundens välbefinnande och relationen mellan hund och ägare. Eftersom hundar är ett av Sveriges mest populära husdjur rör de sig till stor del överallt i samhället tillsammans med sina ägare, vilket innebär att hundägare har ett stort ansvar. Om en hund uppvisar flera problematiska beteenden kan det leda till konflikter och olyckor, både hundar och människor sinsemellan. Med en god förståelse och kunskap om hundars behov och beteende kan både hundar och människor må bra och fungera som bäst tillsammans.

Syftet med studien var att undersöka sambandet mellan hundägarnas självskattade kunskap om hundar och deras ras, aktivitetsnivå samt förekomsten av upplevda problembeteenden hos hundarna.

Studien genomfördes som en enkätundersökning där 323 fullständiga svar från hundägare analyserades. Enkäten innehöll frågor om hundägarnas bakgrund och kunskap, hundarnas egenskaper, upplevda problembeteenden samt hur hundarna sysselsattes och stimulerades i vardagen. Resultaten analyserades för att undersöka om det fanns ett samband mellan raskunskap och rapportering av problembeteenden samt aktiveringsnivå och rapportering av problembeteenden.

Resultaten visade att hundägare generellt bedömde sin kunskap om både hundar och sin egen ras som hög. Inget statistiskt signifikant samband kunde påvisas mellan raskunskap och upplevda problembeteenden. Däremot påvisades ett statistiskt signifikant positivt samband mellan högre aktiveringsnivåer och en högre förekomst av rapporterade problembeteenden. Det innebär att högre nivåer av aktivering i detta material verkade hänga ihop med högre rapporterade nivåer av problembeteenden. Det betyder dock inte nödvändigtvis att aktivering orsakar problembeteenden. Flera andra faktorer kan spela en stor roll, exempelvis typ av aktivering och hundens ras samt egenskaper.

Studien visar att sambandet mellan hundägarnas självskattade kunskap, aktivitetsnivåer och upplevda problembeteenden är komplicerat och påverkas av flera möjliga faktorer. Ytterligare forskning behövs för att undersöka hur olika

typer av aktivering, samt ägarens förväntningar och erfarenheter, påverkar hundarnas beteende.

Tack

Jag vill tacka min handledare, Maria Andersson, för all hjälp under arbetets gång. Jag vill även tacka alla respondenter för att de tog sig tiden att svara utförligt på min enkätundersökning, vilket gjorde hela det här arbetet möjligt. Sist men inte minst vill jag tacka min sambo som stöttat mig på flera sätt under det här arbetet.

Referenser

- Agria & Svenska kennelklubben, 2026.
<https://via.tt.se/pressmeddelande/4309574/okning-av-hundar-i-svenska-hushall-men-katterna-behaller-tronen?publisherId=3237272&lang=sv>, använd 2026-04-28.
- Amaya, V., Paterson, M.B.A. & Phillips, C.J.C. 2020. Effects of Olfactory and Auditory Enrichment on the Behaviour of Shelter Dogs. *Animals (Basel)*, 10 (4), 581.
- Archer, J. 1997. Why do people love their pets? *Ethology and Sociobiology*, 18 (4), 237–259.
- Barcelos, A.M., Kargas, N., Maltby, J., Hall, S. & Mills, D.S. 2020. A framework for understanding how activities associated with dog ownership relate to human well-being. *Scientific reports*, 10 (1).
- Barcelos, A.M., Kargas, N., Assheton, P., Maltby, J., Hall, S. & Mills, D.S. 2023. Dog owner mental health is associated with dog behavioural problems, dog care and dog-facilitated social interaction: a prospective cohort study. *Scientific reports*, 13 (1).
- Boonhoh, W., Saramolee, P., Sriphavatsarakom, P., Amaek, W., Waran, N. & Wongtawan, T. 2024. Preference of dogs towards feeding toys made of natural rubber, and their potential to improve canine behaviour: A study based on owners' observations. *Applied animal behaviour science*, 270.
- Bracke, M.B.M. & Hopster, H. 2006. Assessing the importance of natural behavior for animal welfare. *Journal of agricultural & environmental ethics*, 19 (1), 77–89.
- Colussi, A., Stefanon, B., Adorini, C. & Sandri, M. 2018. Variations of salivary cortisol in dogs exposed to different cognitive and physical activities. *Italian journal of animal science*, 17 (4), 1030–1037.
- Cordoni, G. & Palagi, E. 2019. Back to the Future: A Glance Over Wolf Social Behavior to Understand Dog–Human Relationship. *Animals (Basel)*, 9 (11), 991.
- de Assis, L.S., Matos, R., Pike, T.W., Burman, O.H.P. & Mills, D.S. 2020. Developing Diagnostic Frameworks in Veterinary Behavioral Medicine: Disambiguating Separation Related Problems in Dogs. *Frontiers in veterinary science*, 6, 499.

- Diesel, G., Brodbelt, D. & Pfeiffer, D.U. 2010. Characteristics of relinquished dogs and their owners at 14 rehoming centers in the United Kingdom. *Journal of applied animal welfare science*, 13 (1), 15–30.
- Dunning, D., Heath, C. & Suls, J.M. 2004. Flawed Self-Assessment: Implications for Health, Education, and the Workplace. *Psychological science in the public interest*, 5 (3), 69–106.
- Duperrex, O., Blackhall, K., Burri, M. & Jeannot, E. 2009. Education of children and adolescents for the prevention of dog bite injuries. *Cochrane database of systematic reviews*, 2010 (1), CD004726.
- Dutrow, E.V., Serpell, J.A. & Ostrander, E.A. 2022. Domestic dog lineages reveal genetic drivers of behavioral diversification. *Cell*, 185 (25), 4737–4755.e18.
- Early, J., Arnott, E., Wilson, B., Wade, C. & McGreevy, P. 2019. The Perceived Value of Behavioural Traits in Australian Livestock Herding Dogs Varies with the Operational Context. *Animals (Basel)*, 9 (7).
- Fountain, J., Fernandez, E.J., McWhorter, T.J. & Hazel, S.J. 2025. The value of sniffing: A scoping review of scent activities for canines. *Applied animal behaviour science*, 282.
- Francis, R. 2015. *Domesticated: evolution in a man-made world*. New York, W.W Norton & Company, Inc.
- Heurlin, J., Barabás, G. & Roth, L.S.V. 2024. Behavioural synchronisation between different groups of dogs and wolves and their owners/handlers: Exploring the effect of breed and human interaction. *PloS one*, 19 (5), e0302833.
- Houpt, K.A., Honig, S.U. & Reisner, I.R. 1996. Breaking the human companion animal bond. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 208 (10), 1653–1659.
- Hunt, R.L., Whiteside, H. & Prankel, S. 2022. Effects of Environmental Enrichment on Dog Behaviour: Pilot Study. *Animals (Basel)*, 12 (2), 141.
- Jensen, P., Persson-Werme, C. & Roth, L.S.V. 2026. Play interactions improve the dog–owner relationship. *Royal Society open science*, 13 (4).

- Jensen, J.B.H., Sandøe, P. & Nielsen, S.S. 2020. Owner-Related Reasons Matter more than Behavioural Problems—A Study of Why Owners Relinquished Dogs and Cats to a Danish Animal Shelter from 1996 to 2017. *Animals (Basel)*, 10 (6), 1064.
- Jordbruksverkets hundregister, 2026. <https://jordbruksverket.se/e-tjanster-databaser-och-appar/e-tjanster-och-databaser-djur/hundregistret/statistik-ur-hundregistret#om-var-hundstatistik--uppgifter-som-finns-och-forklaring-av-begrepp>, använd 2026-04-13.
- Jung, C. & Pörtl, D. 2019. How old are (Pet) Dog Breeds? *Pet behaviour science*, (7), 29–37.
- Junttila, S., Valros, A., Mäki, K., Väättäjä, H., Reunanen, E. & Tiira, K. 2022. Breed differences in social cognition, inhibitory control, and spatial problem-solving ability in the domestic dog (*Canis familiaris*). *Scientific reports*, 12 (1).
- Kisley, M.A., Chung, E.J. & Levitt, H. 2024. Investigating the Reasons behind Companion Animal Relinquishment: A Systematic Content Analysis of Shelter Records for Cats and Dogs, 2018–2023. *Animals (Basel)*, 14 (17), 2606.
- Kogan, L.R. 2025. Dog owners and preventative healthcare: knowledge level, interest, and impact on perceptions of veterinarians' trustworthiness and empathy. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 263 (3), 1–9.
- Kuhl, C.A., Dean, R., Quarmby, C. & Lea, R.G. 2022. Information sourcing by dog owners in the UK: Resource selection and perceptions of knowledge. *Veterinary record*, 190 (10), no-no.
- Lord, M.S., Casey, R.A., Kinsman, R.H., Tasker, S., Knowles, T.G., Da Costa, R.E.P., Woodward, J.L. & Murray, J.K. 2020. Owner perception of problem behaviours in dogs aged 6 and 9-months. *Applied animal behaviour science*, 232.
- Marder, A. & Duxbury, M.M. 2008. Obtaining a Pet: Realistic Expectations. *The Veterinary clinics of North America. Small animal practice*, 38 (5), 1145–1162.
- Mellor, D.J., Beausoleil, N.J., Littlewood, K.E., McLean, A.N., McGreevy, P.D., Jones, B. & Wilkins, C. 2020. The 2020 Five Domains Model: Including Human–Animal Interactions in Assessments of Animal Welfare. *Animals (Basel)*, 10 (10), 1870.

- Mellor, N., McBride, S., Stoker, E. & Dalesman, S. 2024. Impact of Training Discipline and Experience on Inhibitory Control and Cognitive Performance in Pet Dogs. *Animals (Basel)*, 14 (3), 428.
- Menor-Campos, D.J., Molleda-Carbonell, J.M. & López-Rodríguez, R. 2011. Effects of exercise and human contact on animal welfare in a dog shelter. *Veterinary record*, 169 (15), 388–388.
- Merritt, B.L., O'Neill, D.G., Brand, C.L., Belshaw, Z., Dale, F.C., Pegram, C.L. & Packer, R.M.A. 2025. Lasting lockdown love? Problem behaviour and pandemic and non-pandemic related risk factors influencing the owner-dog relationship in a UK cohort of dogs reaching early adulthood. *PloS one*, 20 (2), e0316166.
- Meyer, I., Forkman, B., Fredholm, M., Glanville, C., Guldbrandtsen, B., Ruiz Izaguirre, E., Palmer, C. & Sandøe, P. 2022. Pampered pets or poor bastards? The welfare of dogs kept as companion animals. *Applied animal behaviour science*, 251.
- Ozcan, M., Ekiz, B., Ozturk, N. & Berk, H.O.S. 2019. Factors Affecting Turkish Dog Owners' Breed Choices, and Their Associations with Socio-demographic and Dog-Related Variables. *Anthrozoös*, 32 (5), 647–664.
- Patterson, K.N., Horvath, K.Z., Minneci, P.C., Thakkar, R., Wurster, L., Noffsinger, D.L., Bourgeois, T. & Deans, K.J. 2022. Pediatric dog bite injuries in the USA: a systematic review. *World journal of pediatric surgery*, 5 (2), e000281.
- Pirrone, F., Pierantoni, L., Mazzola, S.M., Vigo, D. & Albertini, M. 2015. Owner and animal factors predict the incidence of, and owner reaction toward, problematic behaviors in companion dogs. *Journal of veterinary behavior*, 10 (4), 295–301.
- Pongrácz, P., Gómez, S.A. & Lenkei, R. 2020. Separation-related behaviour indicates the effect of functional breed selection in dogs (*Canis familiaris*). *Applied animal behaviour science*, 222.
- Pongrácz, P. & Dobos, P. 2025. Behavioural differences and similarities between dog breeds: proposing an ecologically valid approach for canine behavioural research. *Biological reviews of the Cambridge Philosophical Society*, 100 (1), 68–84.
- Sandøe, P., Kondrup, S.V., Bennett, P.C., Forkman, B., Meyer, I., Proschowsky, H.F., Serpell, J.A. & Lund, T.B. 2017. Why do people buy dogs with potential welfare problems related to extreme conformation and inherited disease? A representative

- study of Danish owners of four small dog breeds. *PloS one*, 12 (2), e0172091–e0172091.
- Seksel, K. 2008. Preventing Behavior Problems in Puppies and Kittens. *The Veterinary clinics of North America. Small animal practice*, 38 (5), 971–982.
- Sobol, S. & Dowling-Guyer, S. 2026. Effects of scentwork and traditional training classes on dog welfare, behavior, and human-dog bond. *Applied animal behaviour science*, 297.
- Sonowal, R., Cisneros, A., Hall, N.J. & Stellato, A.C. 2024. The influence of scented toy enrichment on owned dog activity levels in a household setting. *Applied animal behaviour science*, 281.
- Spady, T.C. & Ostrander, E.A. 2008. Canine Behavioral Genetics: Pointing Out the Phenotypes and Herding up the Genes. *American journal of human genetics*, 82 (1), 10–18.
- Statistikmyndigheten SCB, 2026. <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/sveriges-befolkning/>, använd 2026-04-13.
- Svartberg, K. 2006. Breed-typical behaviour in dogs—Historical remnants or recent constructs? *Applied animal behaviour science*, 96 (3), 293–313.
- Svenska Kennelklubben, 2026. <https://www.skk.se/hundrasgrupper/>, använd 2026-04-13.
- Takeuchi, Y., Yamada, R., Kuze-Arata, S. & Kiyokawa, Y. 2019. Prevalence of 25 canine behavioral problems and relevant factors of each behavior in Japan. *Journal of Veterinary Medical Science*, 81 (8), 1090–1096.
- Tananaeva, A. & Udell, M.A.R. 2026. Stress, needs, and behaviour: understanding chronic stress in pet domestic dogs (*Canis lupus familiaris*) from the prism of needs. *Biological reviews of the Cambridge Philosophical Society*,.
- Taylor, D. 1986. *You & Your Dog*. Sid 36-39. London, Dorling Kindersley Limited.
- Verbeek, P., Majure, C.A., Quattrochi, L. & Turner, S.J. 2024. The Welfare of Dogs as an Aspect of the Human–Dog Bond: A Scoping Review. *Animals (Basel)*, 14 (13), 1985.

Yoo, O., Han, J.S. & Park, S.-A. 2026. Effects of human–dog interactions on brain activation. Scientific reports,.

Youens, E., O’Neill, D.G., Belshaw, Z., Neufuss, J., Tivers, M.S. & Packer, R.M.A. 2026. “You could get the best of both breeds or the worst of both”: UK public attitudes towards crossbreeding in dogs - with a specific focus on brachycephalic dogs. PloS one, 21 (1).

Bilaga 1

Labrador och Border Collie (50/50)

Amstaff / American Bully

Pudel, jack russel och papillon. Tror vi. Man vet ju aldrig helt 100%.

Omhändertagen gatuhund från Rumänien, och är en blandning mellan väldigt många olika raser.

Leonberger/ovtjarka

90% Schäfer 10% Mallinois

Alaska malamute, husky, schäfer ,Ceskoslovenský vlciak

Pudel och Golden

Jack Russel Terrier & Border Collie

Bichon havanesbMalteser och Sischu

Havanese och Bolonka Zwetna

Golden Retriver, Labrador och Border Collie.

Labrador, pudel

Labrador

Australien Cattle dog

Havapoo, havanais o toypudel

Berner Sennenhund/leonberger

Yorkshireterrier, chihuahua.

Chihuahua Papillon

Pudel och petitbranacon

Cockerspaniel och poodle

Båda föräldrarna tillhör gruppen "Grupp 5 - Spetsar och raser av urhundstyp"

Labrador (75%) och schäfer (25%)

Hund 1. Amstaff staffordshire bullterrier

Hund 2. Staffordshire bullterrier / English springer spaniel

Hund 3. Siberia husky / Alaskan malamute

American Bully

Chihuahua och shitzu

Dansksvensk gårdshund/cockerspaniel

Chihuahua o Lhasa Apso

Amstaff, bully

Tysk schäfer, norsk älghund, collie, annat

Malteser och pudel
Sydafrikansk mastiff (boerboel)
Rhodesian ridgeback, shar pei, nova scotia duck tolling retriever
Mittelspitz/pomeranien
Min hund är 50% Japanese Chin (pappa) och 25% Maltese (mamma) 25% Yorkie (mamma)
Cockerpoo
Vallhund, Border collie och australian shepherd
Chihuahua
Husky och collie
Pudel och Golden retriver
Bostonterrier och okänt
Border collie och Australian shepherd
Terrier
Bordercollie labrador
Shih-tzu - Malteser.
Schäfer och amstaff
Tollare och Aussie
Lapsk vallhund, finsk lapphund, border collie.
Mini pudel 25%, 12,5% okänd terrier och resten okänd gott och blandat
Chinese crested, papillon, pudel, tibetansk spaniel
Chihuahua, Shih tzu, Havanaise
Han är en rescue, därav dålig kunskap om rashistoria och användningsområde.
Enligt "gentest" har han majoritet av boskapshundraser men av min research av dessa tycker jag inte han passar in där särskilt mycket. Hög mankhöjd och slank, mycket jaktlust, driv och är lättlärd, misstänker snarare ev. schäfer/herdehund och någon vindhundstyp.

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbart på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

☒ JA, jag, Alicia Toftby har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta